

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סד.

עין משפט נר מצוה

קסב א ב מ"י מ"ב מהל
ע"מ הלכה ה'
קסב ג מ"י שם פ"ו הלכה
ז'
קסד ד מ"י שם הלכה ג:

תורה אור השלם
1. ונשא דודו ומסרפו
להוציא עצמים מן הבית
ואמר לאשר בירכתי
הבית העוד עמך ואמר
אפס ואמר הם כי לא
להוכיח בהם יי'

עמוד ר י
2. והשמדתי את
במתיכם והכרתי את
המניבים ונתתי את
פגריכם על פגרי
גלוליכם וצעלה נפשי
אתכם: ויקרא כל ל
3. ויחם על מעלה הלוים
ישוע ובני קדמיאל
בניה בני שרביה בני
בני ויעקב בקול גדול
אל יי אלהיהם:

תמימה ט ד
4. ויאמר זאת הרשעה
וישלך אתה אל תוך
האיפה וישלך את אבן
העפרת אל פיה:
זכירה ח ה
5. ויאמר משה אל שפטי
ישראל רבו איש אנשו
הנצמדים לבעל פעור:
במדבר כה ה
6. ואתם הדבקים ביי
אלהיכם חיים בלבכם
היום: דברים ד ד

מרכוליים. אור"ת קילוס שמה לשון שנה אלא שחכמים כינו
אותה לגנאי וקראוהו קילוס לשון ועג וקלם (מהללם
מד) ומר לשון חילוף כמו צמר דשמוטה (חולין דף טז.) צמר דחפולל
(צ"ק דף ק"ג.) צמר דכנתא (בכורות דף ז.) כלומר חילוף קילוס
שהחליפו שמה"ס: **אע"ג** דקמיון
לבויה. * ולעודנה צנזו ט' דלוי לא
קמיון אלא לצוות הא אפילו עונד
מאהבה ומיראה פטור לרנא ואפילו
לאציי דמחייב התם הכא מודה דפטור:
קתני ע"ז וקתני מו"ד. אף על
גב דקתני ע"ז וקתני פטור
ומרקוליים לא דמי דהתם לפרושי
דינא קתני אכל הכא דייק מרש"א
דקתני אלו הן הנסקלן עונד ע"ז
והנותן מורעו למו"ך ולא קתני
פטור ומרקוליים:

הם שלא להזכיר (ב) בשם ה' שלא לימרו אביו
ואמו מיד הוציא יראתו מחיקו ומחבקה
ומנשקה עד שנבקעה כריסו ונפלה יראתו
לארץ ונפל הוא עליה לקיים מה שנאמר
ונתתי פגריכם על פגרי גלוליכם בחר
דאביו ביה ת"ש ויעקב בקול גדול אל ה'
אלהיהם מאי אמור אמר רב יהודה ואיתימא
ר' יונתן (ב) בייא בייא היינו דאחרביה לביהא
וקליא להיכלא וקמליניהו לצדיקו ואגליניהו
לישראל מארעיהו ועדיין הוא מרקד בינן
כלום יתבתי לן אלא לקבולי ביה אגרא לא
איהו בעינן ולא אגריה בעינן בחר דאביו ביה
בעו רחמי נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתיב בה אמת אמר רבי חנינא
שדמי מינה (ב) חותמין להו הקדוש ברוך הוא אמת נפק כגוריא דנורא מבית
קדשי הקדשים אמר רב נביא לישראל היינו יצרא דע"ז בהדי דקתפסי
ליה אישתמיט בינימא מיניה ואול קליה בארבע מאה פרסי אמרו היכי
ניעבד דילמא משמיא מרחמי עליה א"ל נביא שדויהו ברודא דאברא וכסויה
באברא דשיף קליה דכתיב ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך
האיפה וישלך את האבן העופרת אל פיה (ב) אמרי הואיל (ב) ועת רצון הוא ניבעי
רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי אימסר בידיהו חבשוהו תלתא יומי איבעו
ביעתא בת יומא (ב) לחולה ולא אשכחו אמרו היכי נעביד ניבעי פלגא פלגא
מרקיעא לא יהי כחליניהו לעיניהו אהני ביה דלא איגרי איניש בקרובתיה אמר
רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהיתה חולה ביותר אמרה אם
תעמוד ההיא אשה מחוליה תלך ותעבור לכל ע"ז שבעולם עמדה
(ב) (ועברה) לכל ע"ז שבעולם כיון שהגיע לפעור שאלה לכומרים במה
עוברין לזו אמרו לה אוכלין תרדן ושותין שכר ומתריזין בפניה אמרה
מוטב שתחזור ההוא אשה לחוליה ולא תעבוד ע"ז בכך אתם בית
ישראל אינן כן הנצמדים לבעל פעור כצמיד פתיל ואתם הדבקים בה'
אלהיכם כשתי תמרות הדבוקות זו בזו כמתניתא תנא הנצמדים לבעל פעור
כצמיד ע"ז אשה ואתם הדבקים בה' אלהיכם דבוקים ממש ת"ר מעשה בסבטא
בן (ב) אלם שהשכיר חמורו לנכרית אחת כיון שהגיעה לפעור אמרה לו המתן עד
שאכנס ואצא לאחר שיצאה אמר לה אף את המתיני עד שאכנס ואצא אמרה
לו ולא יהודי אתה אמר לה ומאי איכפת לך נכנס פער בפניו וקנינ בחוטמו
והיו משרתי ע"ז מקלסין לו ואומרים מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך
הפעור עצמו לבעל פעור הרי זה עבודתו אע"ג דמיכוין לבזוי הזורק אבן
למרקוליים זו היא עבודתו אע"ג דמיכוין למירגמיה רב מנשה הוה קאזיל לבי
תורתא אמרו לו ע"ז היא דקאי הכא שקל פיסא שדא ביה אמרו לו מרקוליים
היא אמר להו הזורק אבן למרקוליים תנן אתא שאל בי מדרשא א"ל הזורק
אבן במרקוליים תנן אף על גב דמיכוין למירגמיה אמר להו איזיל אישקלה
א"ל אחד הנוטלה ואחד הנותנה חייב כל חרא וחדא רווחא לחבירתה
שביק: **מתני'** הנותן מזורעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר
באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב
עד שימסור למולך ויעביר באש: **גמ'** קתני ע"ז וקתני מולך אמר רבי
אבין תנן כמאן דאמר מולך לאו ע"ז היא דתניא (ב) אחד למולך ואחד
לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב שלא
למולך פטור אמר אביו רבי אלעזר בר' שמעון ור' חנינא בן אנטיגנוס
אמרו דבר אחד רבי אלעזר רבי שמעון הא דאמרן רבי חנינא בן אנטיגנוס
דתניא רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר מפני מה תפסה תורה לשון מולך כל
שהמליכוהו עליהם אפי' צרור ואפי' קיסם רבא אמר מולך עראי איכא בנייהו
א"ר

הענין
איהו בעינן ולא אגריה בעינן בחר דאביו ביה
בעו רחמי נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתיב בה אמת אמר רבי חנינא
שדמי מינה (ב) חותמין להו הקדוש ברוך הוא אמת נפק כגוריא דנורא מבית
קדשי הקדשים אמר רב נביא לישראל היינו יצרא דע"ז בהדי דקתפסי
ליה אישתמיט בינימא מיניה ואול קליה בארבע מאה פרסי אמרו היכי
ניעבד דילמא משמיא מרחמי עליה א"ל נביא שדויהו ברודא דאברא וכסויה
באברא דשיף קליה דכתיב ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך
האיפה וישלך את האבן העופרת אל פיה (ב) אמרי הואיל (ב) ועת רצון הוא ניבעי
רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי אימסר בידיהו חבשוהו תלתא יומי איבעו
ביעתא בת יומא (ב) לחולה ולא אשכחו אמרו היכי נעביד ניבעי פלגא פלגא
מרקיעא לא יהי כחליניהו לעיניהו אהני ביה דלא איגרי איניש בקרובתיה אמר
רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהיתה חולה ביותר אמרה אם
תעמוד ההיא אשה מחוליה תלך ותעבור לכל ע"ז שבעולם עמדה
(ב) (ועברה) לכל ע"ז שבעולם כיון שהגיע לפעור שאלה לכומרים במה
עוברין לזו אמרו לה אוכלין תרדן ושותין שכר ומתריזין בפניה אמרה
מוטב שתחזור ההוא אשה לחוליה ולא תעבוד ע"ז בכך אתם בית
ישראל אינן כן הנצמדים לבעל פעור כצמיד פתיל ואתם הדבקים בה'
אלהיכם כשתי תמרות הדבוקות זו בזו כמתניתא תנא הנצמדים לבעל פעור
כצמיד ע"ז אשה ואתם הדבקים בה' אלהיכם דבוקים ממש ת"ר מעשה בסבטא
בן (ב) אלם שהשכיר חמורו לנכרית אחת כיון שהגיעה לפעור אמרה לו המתן עד
שאכנס ואצא לאחר שיצאה אמר לה אף את המתיני עד שאכנס ואצא אמרה
לו ולא יהודי אתה אמר לה ומאי איכפת לך נכנס פער בפניו וקנינ בחוטמו
והיו משרתי ע"ז מקלסין לו ואומרים מעולם לא היה אדם שעבדו לזו בכך
הפעור עצמו לבעל פעור הרי זה עבודתו אע"ג דמיכוין לבזוי הזורק אבן
למרקוליים זו היא עבודתו אע"ג דמיכוין למירגמיה רב מנשה הוה קאזיל לבי
תורתא אמרו לו ע"ז היא דקאי הכא שקל פיסא שדא ביה אמרו לו מרקוליים
היא אמר להו הזורק אבן למרקוליים תנן אתא שאל בי מדרשא א"ל הזורק
אבן במרקוליים תנן אף על גב דמיכוין למירגמיה אמר להו איזיל אישקלה
א"ל אחד הנוטלה ואחד הנותנה חייב כל חרא וחדא רווחא לחבירתה
שביק: **מתני'** הנותן מזורעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר
באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב
עד שימסור למולך ויעביר באש: **גמ'** קתני ע"ז וקתני מולך אמר רבי
אבין תנן כמאן דאמר מולך לאו ע"ז היא דתניא (ב) אחד למולך ואחד
לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב שלא
למולך פטור אמר אביו רבי אלעזר בר' שמעון ור' חנינא בן אנטיגנוס
אמרו דבר אחד רבי אלעזר רבי שמעון הא דאמרן רבי חנינא בן אנטיגנוס
דתניא רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר מפני מה תפסה תורה לשון מולך כל
שהמליכוהו עליהם אפי' צרור ואפי' קיסם רבא אמר מולך עראי איכא בנייהו
א"ר

מוסרו ציד משרתי ע"ז: ויעביר באש. בגמרא נ"ע"ן מפרש היכי הוו עבדי וילפי מקראי
דתרייהו בעינן: **גמ'** קתני. מתניתין (דף ג.) בחייבי שקילה ע"ז בלגפי נפשה העונד ע"ז וקתני מולך אלמא מולך
לאו בכלל ע"ז ונפקא מינה דאם זבח וקטר לפניו פטור אי נמי העביר מורעו לשאר ע"ז ואין דרכה צדק לא מחייב
דמולך דוקא כתוב ששמו מולך: **אחד למולך ואחד לשאר ע"ז.** העביר זרעו חייב קסבר מולך נמי ע"ז הוא ולא איצטרך
לאזהורי ענה כדרכה דמאיכה יעבדו (דברים יב) נפקא אלא לומר לך שאם עשה שלא כדרכה חייב: **שלא למולך פטור.** דמולך
דוקא ענה שדרכה צדק ולא משום ע"ז אזהר דהא מאיכה יעבדו נפקא אלא חוק הוא לזם והמורה הקפיד על חוק
זה נסקילה לפיכך הוצרך לכתוב: **כל שהמליכו עליהם.** שקרא שמו מולך: **רבא אמר.** לא אמרו דבר אחד דמולך עראי איכא בנייהו
כגון צרור וקיסם שאינו ראוי לכך זהו לפי שעה המליכוהו עליו להעביר לו צנו זה לר"א בר' שמעון לא מחייב אלא במולך קבוע וזכא:

הם. שחוק כמו (במדבר יג) והם כלב השמיס: ויעקב בני ישראל
בקול גדול. בלגפי כנסת הגדולה כתיב: בייא בייא. בלשון ארמי
לוי לשון גחון ולעקב כמו אהה בלשון הקודש: היינו האוי דהרביה
הצביה. למקדשו: (ובעזר רחמי.) היו מנצקשים רחמים שימסר

צידם יצר הרע כל עונות כוכבים:
לקבולי ביה אגרא. לכוף את יצרנו
ולקבל שכר על כך: **לא איבו בעינן**
וכו'. אלמא יצר תקפן: **יתבי סלסא**
וימין וכו'. מלתיה דרבי יהודה מסיק:
אמת. משמע מסיים אני עממה
בתקנה זו שטוב הדבר לסקלן: **חוטמו**
של הקב"ה אמת. שהמלך נאות
ומסיים עם עבדיו חוטם עממה
בתקנתם את חוטמו: **כגוריא.** ארי
קטן: בינימא. שער: **דודא דאברא.**
קלמח של עופרת: אברא שאיף קליה.
שאיף את הקול ומעכו ללמח יומר
מכל כלי מתכות: **זאת הרשעה.**
זו יצר הרע. ונצנצות זכריה כתיב
שהיה בתחילת בית שני: **דעבירה.**
של עריות: **חבשוהו תלתא יומי וכו'.**
מתוך כך פסק חמס הזכרים
מלהוליד והנקבות מלילד: **איבעו**
ביעתא כס יומא (ב) (ולא אשכח).
מתקשה ביה שטולה זו ציוס: ולא
אשכח. שאפילו חזון שהיו גמורות
קודם לכן פסקו מללמח: **לבעו**
פלגא. שלא יהא שולט במקום עבירה
כדי שלא יהא תוצע עריות: **כחליניהו**
לעיניה. כמו עיניו ככחול: **אהני**
ביה. הן תקנתא פורתא דלא איגרי
צקריבתא בלמו ובלחמותו אכל מתגרה
הוא בלמח אש וצנדה: **פרדין.**
בלג"ש בלג"ז ומשלשלן את המעשים
וכן שר הדש: **אמת ביה ישראל**
אינן כן. רב יהודה קאמר לה
למדרישי לקרא: **הנלמדים לבעל**
פעור. כלומר אכל אצותם לא
השיבו זאת על לזם שג"ס מנויה
היא מכל ע"ז שבעולם ונלמדו
ואדבקו בה כצמיד פתיל המוקף ע"פ
כלי שממרחין אותו בשעה יפה ולא
המקום לא היו נלמדים אלא דבוקים
כתמרות המדבוקות שדבוקות ואין
דבוקות: **במתניתא סגא.** שנה הוא
אללם דבוק משמע מחובר טפי
מנלמד. למדין אינן מחוברין ונמשכין
וזוין אינן ולין דבוק משמע יפה
יפה: **סבטאי.** שם יהודי הוא: **בן (ב)**
אלם. כסמן ושם מקום הוא: **וקינא**
בחוטמו. של פעור: **מקלסין.** חייב
משנחין: **ואע"ג דמיכוין לבזוי.** חייב
קרצן על שגנתו ואם התרו בו
חייב מיתה: **לבי תורפא.** מקום:
פיסא. בלג"ט"א בלג"ז: **מרקוליים**
הוא. זה חוה ענדומה: **למרקוליים**
תנן. לפניו לכבדו ואני זקמתי להטות
כגופו: **במרקוליים.** עצמו להטותו:
אישקליה. אע"ג שכבר ענד ואין
שלא לדבר קא צעו למשקליה כדי
שלא תתנאה בעונדה שלו: **רווחא**
לחבירתה שביק. מפנה לה מקום
לזורקיה: **מתני'** שימסור למולך.

הגהות הב"ח
(ב) גמ' הם שלא להסיר
גי' עמוד ו:

לעזי רש"י
בלדריש. שקים לבנים
(בפרובנסאליה).
בליש"א. רב אבדמה.

מוסף רש"י
בייא בייא. לשון זעקה
וקוללל ויוחא פסא.
לקבולי ביה אגרא.
שטוף אותו ויקבל שכר
שם. פיתקא. כתב שם.
אמת. כלומר מסיים אני
עממם (שם). חותמו של
הקב"ה אמת. אמעית
לחיותיו ולשון ואחריו על
שם אני רלשון ואני אחיון
ואני הוא (שם) אמר
להו נביא. זכריה בן עזרי
(שם). ברודא דאברא.
כסור של עופרת (שם).
דשיף קליה. כנס הקול
לתוך הסופרת ואני יזיל
ממנו (שם). ביעתא בת
יומא. ביה שטולה יפה
ניום. לפי שפסק החימוס
מן המעשים ואפילו אינן
עבירה התנוולת כר
אינן מתכשלין כמעשה (שם).
ניבעי פלגא. שיהא שולט
בלמח ליקח ללשמו ולא
לחמת (שם). כחליניהו
לעיניה. כמו את עיני
ע"י חמול (שם). פיסא
פיסת רבב שקורין גליש"א
(שבת ט"א).

(א) יומא סט: נע"ש כל
הענין: (ב) שבת מה
(ג) יומא סט: (ד) וצנצות ת.
וע"ן. (ה) רש"ל ככל ארץ
ישראל. (ו) רש"ל והלכה.
(ז) נכס"א. (ח) מן.
(ט) מוספת' פ"יין. (י) נכיון
יהושע ז. (יא) רש"ל מ"ו וזיל
היו והד"א. (ב) רש"ל מ"ג.
(ג) נכס"א. מן. (ד) ש"ך
למשנה לעיל ס: (ה) נפסיק
(ו) ויע' חוט' ב"מ
סה: ד"ה כלני חוט' ע"ז
ג. ד"ה חנין. (ט) ע"י
רש"א.

גליון הש"ס
חוב' ד"ה אף ע"ג
ולעזר הבבוי ע"י לעיל
ע"ג מודה רבא:

הגהות הב"ח
(ב) גמ' הם שלא להסיר
גי' עמוד ו:

לעזי רש"י
בלדריש. שקים לבנים
(בפרובנסאליה).
בליש"א. רב אבדמה.

מוסף רש"י
בייא בייא. לשון זעקה
וקוללל ויוחא פסא.
לקבולי ביה אגרא.
שטוף אותו ויקבל שכר
שם. פיתקא. כתב שם.
אמת. כלומר מסיים אני
עממם (שם). חותמו של
הקב"ה אמת. אמעית
לחיותיו ולשון ואחריו על
שם אני רלשון ואני אחיון
ואני הוא (שם) אמר
להו נביא. זכריה בן עזרי
(שם). ברודא דאברא.
כסור של עופרת (שם).
דשיף קליה. כנס הקול
לתוך הסופרת ואני יזיל
ממנו (שם). ביעתא בת
יומא. ביה שטולה יפה
ניום. לפי שפסק החימוס
מן המעשים ואפילו אינן
עבירה התנוולת כר
אינן מתכשלין כמעשה (שם).
ניבעי פלגא. שיהא שולט
בלמח ליקח ללשמו ולא
לחמת (שם). כחליניהו
לעיניה. כמו את עיני
ע"י חמול (שם). פיסא
פיסת רבב שקורין גליש"א
(שבת ט"א).

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

מסורת הש"ס

העביר כל זרעו פטור. ולא"ת מקמא מייחייב ליה וי"ל כגון שאין לו אלא זן אחד או שהעביר צנת אחת:
שלוש בריות בע"ז. פ"ה שתיס גבי מולך נקדושים והשלישי בשלח לך כי דבר ה' צוה וקשה (ג' לר"י) דלית ליה זריש

ר' ינאי. לפרושי עד שימסור דמתני' אחא למימר דהך מסירה למשרתי ע"ז קאמר: לא סתן להעביר. לא תתן לנחמיהם להעביר וסתמא דמילתא שמעין שלה קא מצבייר. ל"ה תתן לנחמיהם נמי הכי יכול העביר ולא מסר כו'. ולי"ג מצביירא זרישא ומזרעין לא תתן ולא מסר דתו לא יכול למימני יכול העביר ולא מסר דהאי לא תתן מסירה משמע. אלא הכי קמני יכול העביר ולא מסר יהא חייב ותיפוק ליה מלא ימצא זך מעביר זנו ובתו זכאש דלא כמיצא מסירה ת"ל לא תתן להעביר פירש לך הכתוב על העבירה שאינה אלא דרך נתינה: לא סתן להעביר. משמע ליה לתנא נתינה הנאה לכלל העבירה ולא משמע ליה נתינה על מנת להעביר לחיוביה על נתינה לחודה: מסר והעביר. לע"ז אחרת שלא למולך יכול יהא חייב: העבירו. לבנו סומא או יסן מי הוה דרך העבירה זכך כה"ג דלזינו יכול לעבור זעמנו אם היה רואה: פטור. מיהא מתנימין: חדא. מהתן שאלות דכן בנו וכן בתו זכנו: כי מורעו נתן למולך מה פ"ג. פשיטא דהאי כרת על כן נכתב דהא זעמנעיר למולך כתיב (ויקרא כ) ואני אתן את פני וגו' ועליל מיניה כתיב ואשר יתן מורעו למולך קרא יומת: ת"ל כפסו ומורעו. מיהא אחרתא הוה ולא זה שהתחיל התנא לדרוש. ופרכינן תנא פתח לדרוש כי מורעו נתן למולך ובסוף דכריו סייס ת"ל בתמו מורעו. ומשני דרשה אחרתא דרש מתבתו מורעו דרשה קמיתתא דכן בנו ובתו זכנו ממי מורעו נפקא ליה והדר תנא זרעו פסול מנין שהיה לו ממור והעבירו ת"ל בתמו מורעו ואם העלם ועלמו וגו' ולא היה לרין למכתב בתמו מורעו דלא זעמנעיר מורעו משמעיה אלא דלא דרשה: דרך העבירה. שלא שניה מן החוק אלא כדרך מנהג העבירה המולך: שרגא דלגני. שורת לבנים גבוה לבנה על גבי לבנה והאש מכאן ומכאן ומעבירין עליו ואינו שורפו מדקתני לקמן האעביר עמנו פטור אלמא לאחר העבירה הוה חי. והא דאמרינן (לעיל דף סג:) גבי חזקיה שסכתו אמו סלמנדרא לאו למולך היה אלא לאלהי ספרוים דתתא שריפה כתיב: רבא אמר כמשוררתא דפוריא. אינו מעבירו זכנו ליה אלא קופץ זכנו ליה כדרך שהמיוקות קופצין זימי הפורים שהיה חפירה זכרן והאש זוער זו והוא קופץ משפה לשפה: דרך העבירה. עבודתו של מולך. העבירו

תורה אור השלם

1. ומורעך לא תתן להעביר למולך ולא תחלל את שם אלהיך אני יי' ויקרא יי' בא
2. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו כבאש קסט קסמים מעוון ומחשש ומכשף: דברים יח י
3. ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתיו אותו מקרב עמו כי מורעו נתן למולך למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי: ויקרא כ ג
4. ואם העלם ועלמו עש הארץ את עיניוהם מן האיש ההוא בתמו מורעו למלך לבלי חזקיהם אתו: ויקרא כ ד
5. אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך וברכך יי' בארץ אשר יי' אלהיך נתן לך נחלה לרשתה: דברים טו ד
6. כי דבר יי' בזה ואת מצונו יהי הכרת הבריה הנפש ההוא עונה בה: במדבר טו לא
7. והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יי' הוא מגדף ונכרתה ההוא מקרב עמיה: במדבר טו ל

גליון הש"ס

נמי אין יי' אלא זרע ביש. וכן נקדושו דף ע"ד ע"א בתוס' קדושין דף כו ע"ב ד"ה ולרש"י:

הגהות הב"ח

(א) נמי דרך העבירה העבירו זכנו:

מוסף רש"י

אפס כי לא יהיה בך אביון. אהרן מן עינות (ב"ב ג') לא תבוא עמנו לני עינות (שם ל'). הכרת הבריה. בעבודת כוכבים כתיב (ישעיהו כ) והלא כבר נאמר ונכרתה. בעבודת כוכבים את ה' הוא מגדף ונכרתה. דפ"ל מגדף היינו עינת כוכבים ישו"ט ור"ע ס"ל למגדף היינו מנכר השם (שם).

ברגל פטור. אלמא דרך עבודתו נקפיה: מאי טעמא דר' אלעזר. זעמנעיר עמנו: ורבנן לא דרשי כך. בתמיה לאוהרה למשמע מינה אוהרת עמנו: לא יהיה בך אביון. אהרן זעמנך שלא תבא ליד עינות. נימא ההוא סתמא דלא כרבנן: הכס מאפס כי לא יהיה בך אביון. דאי לאו לאוהרה אתא אלא להצטחה שמנטיחם שלא יהיה בהם אציונים נכתוב לא יהיה בך אביון מדכתיב אפס לאוהרה אתא כלומר אפס ותדל וכלה עינות מתן. אפס לשון חדלה וכליה כמו (בראשית מ) כי אפס נקפ: שלש כריתות זע"ז. תרתי גבי מולך נקדושים תתיו ויקרא כן ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתיו אותו מקרב עמו ושמתי אני את פני באיש ההוא וזעמנעיר אתו ואת כל הזונים וגו' (ונתתי את פני וגו') ולא"ת סבירא ליה דמולך לאו ע"ז הוא מכל מקום קרי ליה ע"ז והשלישית בשלח לך אנשיהם (במדבר טו) כי דבר ה' צוה ואת מלואו הפך הכרת הנפש ההוא וגו' ומניח לקמן בלאו שאין להם חלק לעולם הבא (שם). דבר ה' צוה (במדבר טו) כי דבר רשעון שנאמר בקיני והוא ע"ז. והא דכתיב הכרת תכרת חדא חשיב ליה כדמפרש לקמן דברה תורה כלשון בני אדם. את ה' הוא מגדף ונכרתה לקמן מפרש: אהם שלא דרכה. כרת ימירא גבי מולך אם אינו ענין לו תנאו ענין לזנות וקטור ונסוך והסתחואה שהוא חייב עליהם אף שלא דרכה: ואהם למולך. דאף על פי שזרען זכך מינעו ליה למכתבה זכאפי נפשיה דמולך לאו ע"ז הוא והקפידה תורה עליו: ולמאן דאמר מולך ע"ז הוא. והוי בכלל דרכה דכל שאר עבודות מאזכה יעבדו (דברים יב) נפקא זכא הכתוב לחייב עליו אף שאר ע"ז שאין דרכו זכך שלא מצינו אלא זנות וקטור ונסוך והסתחואה: ולמאן דאמר. זכריתות"ג מגדף זה העובד ע"ז כגון משורר לע"ז: כרת דכתיב במגדף למה לי. אחרי שדרכה זכך. ופלוגמא היא זכריתות (דף ג') איכא למאן דאמר מגדף היינו מנכר את השם: לכתניא. כדמוקיים ליה רבי ישמעאל אחד לעוה"ז ואחד לעוה"ב: והלא כבר נאמר ונכרתה. בזאתה פרשה עמנה גבי מגדף ורבי עקיבא ס"ל מגדף היינו מנכר את השם כדאמר זכריתות ועולם הבא לא נפקא ליה זע"ז אלא מהכרת תכרת ור' ישמעאל לאו לר"ע פריך והלא כבר נאמר ונכרתה דהא ר"ע זעמנך את השם מוקיים לה אלא טעמא דנפשיה קאמר והלא כבר נאמר ונכרתה ואנא סבירא לי דזע"ז כתיבא: וכי שלשה עולמות יש וכו'. והומה לו זכריתות חולין והלא זכריתות האומר רגלה של זו עולה כולה עולה דהא פרכא לאו לכשנגדו פריך דליתו ס"ל אפילו בזמקדשין דאין כולה עולה אלא טעמא דנפשיה אמר זכריתות (במהמה המקשה) (חולין סט:): מתני'

קשה א מ"י פ"ו מהל' עפ"י הלכה ד: קשה ב ג ד מ"י שם הלכה ה: קשה ה מ"י שם הלכה ד: קשה ו מ"י שם הלכה ג ועי' כ"מ: קשה ז מ"י שם הלכה ה: קע ח מ"י פ"י מהל' הלכה הלכה א סנה עי' עד טו"ש ח"מ פ"י ר"ע סוף פ: ה

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סוה

עין משפט
נר מצוה

(א) ע"י חוספתא נמנוח לו.
 (ב) ד"ה קב"ה, (ג) כרימות ג'
 (ד) כל הסוגיא ע"ש, (ה) ונעל
 סג. מוספתא מ"י כרימות
 (ו) ג"י ע"ש כרימות
 (ז) (ח) וכרימות (י) (יא) ע"ש
 (יב) (יג) ויקרא י"ז, ע"ש
 (יד) ויקרא י"ז, ע"ש, כ' דברים
 (טו) ע"ש ויקרא ומועצת
 (טז) ע"ש.

תורה אור השלם
 1. ודבר קבר ושאל אוב
 וידעני ודרש אל
 המתים: דברים י"א

גליון הש"ס
 ז"ל ר"ה והנשאל בו
 כתוב בקרא. ע"י עירובין
 י" ע"ז ומכונה חיים ע"ש

הנהגות הב"ח
 (א) גביא דלא שמה
 חלוקה חלוקה דמיתה:

לעניו רש"י
 אייטליה [איטליה]
 בית-השטח.

מוסר רש"י
 לפי שאין בו מעשה.
 הילכך לאו כר קרבן הוא,
 אבל אוב יש בו מעשה
 שמקטב צורעותיו ומדבר
 משמו (כרימות ג').

מתני' פיהו. שם המכשף המדבר משמו מעלה את המת מן
 הארץ ומושיב לו בשמיו תחת זרועותיו ומדבר משמו
 אישג"ה בלע"ז: **ידעני המדבר בשמי**. כדמפרש בגמרא [ע"ז] מיה אמת
 על שמה ידוע ומכניס ממנה ענש לתוך פיו והעלם מדבר מאליו
 על ידי כפייה: **הרי אלו בסקילה**.
 כדמתיב (ויקרא כ'): **באזנות**. שצא ושאל בהם
 להגיד לו דבר העמיד כגון שאל:
באזורה. דלאל תפנו אל האזנות
 (שם יט). ואזורה דמכשפים גופייהו
 מלא ימלא בך וגו' וחזר חזר ושאל
 אוב וידעני (דברים יח):
גמ' בכרימות קא חשיב לכל
 כרימות שצמורה שחייבין עליהן על
 שגגת חטאת ותנן (שם דף ג') בעל
 אוב ולא תנא ידעוני: **הואיל ושיניהם**
בלאו אחד נאמרו. בלאו דלאל תפנו
 אל האזנות ואל הידעונים ואם עשה
 שניהם נהעלם אחד אינו חייב אלא
 חטאת אחת שהלאין ממלקין למעשה
 כדמתיב (ויקרא ד') אשר לא תעשינה
 דהיינו דברים שהן בלא מעשה וסמין
 ליה או הדוע אליו חלמה חטאת
 אלאין קיימי והני אע"ג דכי
 עבד לחד מיייהו נאפי נפשיה מיחייב
 דהא לאו אמתרייהו קאי לא תני להו
 דמתרייהו תמס דכי תנינא תמס מידי
 דמתניב אכל חד וחד כי עביד להו כי
 הדדי הוא דמתניב כדאמרין תמס
 צרישא דגמ' דפרכינן מנינא למה לי
 שאס עשאן כולם נהעלם אחת חייב
 על כל אחת ואחת הלכך לא מני
 דמתני ל"ו כרימות לחייבו ל"ו חטאות.
 והא דנקט הואיל ושיניהם בלאו אחד
 נאמרו ולא נקט הואיל ושיניהם בכרת
 אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
 אינו תלוי בחלוק כרימות דהא מפטס
 שמן המשחה וכן משמן המשחה
 משום דאיכא שני לאין על צמר אדם
 לא יקן וצמחכמו לא משום כמיהו
 (שמות י) אע"ג דלין בשניהם אלא
 כרת אחת כדמתיב (שם) איש אשר
 יקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
 ונכרת מעמיו אמרי' (תוס') דכי עביד
 להו בשוגג כדדי מיחייב על כל אחת
 ואחת: **ריש לקיש אמר ידעוני**. להכי
 לא תנינא לה להמס משום דאפי' כי
 עביד לה נאפי נפשיה לאו צר קרבן
 הוא לפי שאין צו מעשה ומטאת אינה
 נאה אלא על המעשה דמתיב ועשה
 אחת אבל בעל אוב נאפי להקיש
 צורעותיו ובלקמן והקשמו ורועותיו חשיב ליה מעשה אבל הכנסת
 העלם ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
 בפיו מדבר העלם מאליו: **ורבי יוחנן**. דלמר ידעוני נאפי נפשיה
 צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרמי עלייהו:
מאי שנא בעל אוב דנקט. תנא למתנייה ושייריה לידעוני ולא נקט
 ידעוני ולשייריה לבעל אוב: **משום דפחה ביה קרא**. ככל דוכתיב

מתני' בעל אוב זה פיתום המדבר
 משמו וידעוני זה המדבר בפיו הרי אלו
 בסקילה והנשאל בהם באזורה: **גמ'** מאי
 שנא הכא דקתני בעל אוב וידעוני ומאי
 שנא גבי כריתות דקתני בעל אוב ושייריה
 לידעוני ר' יוחנן אמר הואיל ושיניהם בלאו
 אחד נאמרו ר"ל אמר ידעוני לפי שאין בו
 מעשה ור' יוחנן מאי שנא בעל אוב דנקט
 משום דפתח ביה קרא וריש לקיש מ"ט לא
 אמר כר' יוחנן אמר רב פפא חלוקין הן במיתה
 ור' יוחנן חלוקה דלאו שמה חלוקה (ב) דמיתה
 לא שמה חלוקה ורבי יוחנן מ"ט לא אמר
 כריש לקיש אמר לך מתני' דכריתות ר'
 עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה וריש
 לקיש נהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה
 מעשה זומא בעי מגדף מאי מעשה איכא
 עקימת שפתיו הוי מעשה בעל אוב מאי
 מעשה איכא הקשת ורועותיו הוי מעשה
 ואפילו לרבנן והתניא אינו חייב אלא
 על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח קיטור
 וניסוך והשתחוואה ואמר ר"ל מאן תנא
 השתחוואה ר"ע היא דאמר לא בעינן מעשה
 ור' יוחנן אמר האפילו תימא רבנן כפיפת
 קומתו לרבנן הוי מעשה השתא לריש
 לקיש כפיפת קומתו לרבנן לא הוי מעשה
 הקשת ורועותיו דבעל אוב הוי מעשה כי
 קאמר ר"ל נמי לר"ע אבל לרבנן לא אי הכי
 יצא מגדף ובעל אוב מיבעי ליה אלא אמר
 עולא במקטב לשד א"ל רבא מקטב לשד עובד
 עבודת כוכבים הוא אלא אמר רבא במקטב
 לחבר הוא אמר ליה אביי המקטב לחבר חובר
 חבר הוא אין והתורה אמרה חובר זה
 בסקילה (ד) ת"ר יחובר חרב האחד חבר גדול
 ואחד חבר קטן ואפי' נחשים ועקרבים אמר
 אביי הילכך האי מאן דצמיד ויבורא ועקרבא
 אע"ג דקא מיכוין דלא לזיקו אסור ורבי
 יוחנן מאי שנא דכפיפת קומתו לרבנן הוי
 מעשה ועקימת שפתיו לא הוי מעשה
 אמר רבא שאני מגדף הואיל וישנו בלב
 מתיב

פ"ה הנשאל בהן פ"ה באזורה לאל תפנו ואזורה דמכשפות
 גופיה מלא ימלא בך וקשה דאי אל תפנו אזורה
 לנשאל א"כ יהא צו כרת דמתיב צפרפת קדושים והנפש אשר תפנה
 וגו' והכרתי אותה וי"ל איפכא דאזורה לנשאל מלא ימלא בך * דמתיב
 צקרא צמריה שאלא אוב וידעוני:
הואיל ושיניהם בלאו אחד נאמרו:
 פ"ה שהלאים ממלקים
 למטאות דמתיב אשר לא תעשינה
 וסמין ליה או הדוע אליו וקף על גב
 דכס"פ כלל גדול (שבת דף סט.) הוא
 דדריש ריש לקיש שגגה עד שגג
 בלאו שנה ור' יוחנן ס"ל שגג בכרת
 אע"פ שהיד בלאו מ"מ בלאין תלא
 מילתא כיון דלשכתן מפטס וכן דאיכא
 שני לאין וכרת אחד מסתברא דלכך
 כמזינ שני לאין כדי לחייבו שני
 חטאות: **מאן** תנא השתחוואה ר'
 עקיבא היא. תנינא הא לא מיחייב
 ר"ע במגדף אלא משום דמתיב כרת
 במקום קרבן דמתנן כספיק דכריתות
 (דף י): וא"כ נהשתחוואה לאל כתיב
 ביה כרת במקום קרבן ליפטור וכן
 ידעוני אליבא דר' יוחנן לר"ע אמאי
 חייב הא לא כתיב ביה כרת במקום
 קרבן וי"ל דר"ע אליבא דכריהם
 דרבנן קאמר להו לדדי לא בעינן
 מעשה לדדי או דו לי מיהת במגדף
 דמתיב ביה כרת במקום קרבן א"כ
 כיון דמתיב רחמנא במגדף ש"מ דכלל
 דוכתי לא בעי מעשה לענין קרבן
 כלל דעקימת שפתיו לרבי יוחנן אליבא
 דר"ע לא חשיב מעשה הואיל וישנו
 בלב דלקמן ולר"ל אליבא דר"ע
 מחייביה אע"פ דלית צו מעשה רבה
 אלא וזומא: **יצא** מגדף ובעל
 אוב מיבעי ליה. צריש כריתות
 (דף ג') משני חדא מתרמי נקט ולימני
 בעל אוב מגדף אינטרין ליה כד"א
 הואיל וכתיב כרת במקום קרבן אימא
 מודו ליה לר"ע קמ"ל ודכר הש"ס
 בכמה מקומות כן כדלשכתן כפ"ק
 דחולין (דף כב.) ויס' ידו הימנית
 מדרבה צר צר חנה נפקא ומשני
 כהונה צעיא אצבע ובסודי המודה
 (נמנות דף פג.) משני כדי נכסא
 ובסוף דם המטאת (ומה' דף קז.) (שה'')
 משני הנין ב' שינויי: **הואיל** וישנו
 בלב. פ"י כקונט' שאפי' מצדך השם
 כל היום ואין לכו כלפי מעלה אלא
 לדבר אחר ומכנהו בשם המיוחד אינו
 חייב וקשה השתא השתחוואה נמי

קעא א מ"י פ"י מהל'
 ע"ז הל' א ב ושי"א
 הלכה ד קמנ לאין לח טור
 י"ד סמן קעט:
 קעב ב מ"י ע"ש פ"ה הל'
 קעג ג מ"י ע"ש פ"ה הלכה
 ב:
 קעד ד מ"י פ"ה מהל'
 שגגות הלכה ב
 והלכה ד:
 קעה ה מ"י ע"ש פ"ו
 הלכה א:
 קעו ו ז מ"י פ"ו מהל'
 ע"ז הל' א ב ושי"א
 י"ד ס' קעט ספ"י יט':
 קעז ח מ"י ע"ש פ"ה הל'
 הלכה י סגן לאין
 ד טו"ש י"ד סמן קעט
 ט:
 קעה ט ע"ש ספ"י א
 וכפירוש רש"י:

תורה אור השלם
 1. ודבר קבר ושאל אוב
 וידעני ודרש אל
 המתים: דברים י"א

גליון הש"ס
 ז"ל ר"ה והנשאל בו
 כתוב בקרא. ע"י עירובין
 י" ע"ז ומכונה חיים ע"ש

הנהגות הב"ח
 (א) גביא דלא שמה
 חלוקה חלוקה דמיתה:

לעניו רש"י
 אייטליה [איטליה]
 בית-השטח.

מוסר רש"י
 לפי שאין בו מעשה.
 הילכך לאו כר קרבן הוא,
 אבל אוב יש בו מעשה
 שמקטב צורעותיו ומדבר
 משמו (כרימות ג').

ישנה בלב כדאמרין (לעיל דף סא): גבי אמרטרטא אי לא קיבלה באלוה
 לאו כלום הוא וי"ל מדמתיב גבי ניוה (נמוס א) ממך יא' חושב על ה'
 רעה דהיינו רשעה שגדף שהיה שלוחו של סנהריב מלך אשור וניוה
 צאריך אשור ומלאו הכבוד במשנה ולפי מאי דפרישי' לעיל (ס' ד"ה רבא)
 דצקתם עבודת כוכבים מאהבה ומיראה חייב נחא דלין תליה בלב:
 ילא

אוב כתיב צרישא: **חלוקין הן במיתה**. כשפירש קפולתן חלקן הכתוב כי יהיה צהן אוב או ידעוני מות יומתו באבן ירגמו אותם
 דמיהם צם ויקרא כן ולא כתיב וידעוני הלכך אי הוה ידעוני צר קרבן הוה מיחייב עליה נמי כי עביד ליה צדדי אוב: **מ"ט לא אמר כריש**
לקיש. דפטור ליה לגמרי מקרבן הא ודאי בעינן מעשה: **ר"ע** היא. דקא חשיב מגדף כהואל מנינא ופליגי רבנן עליה במגדף
 משום דלין צו מעשה הלכך לר' עקיבא מיחייב עליה ולא שירה אלא משום דלא מיחייב תרמי אמתרייהו: **עקימת שפתיו**. שעוקמין
 ומגענעין כ' כשהוא מדבר חשיב ליה ר"ע מעשה אבל ידעוני אפי' עקימת שפתים ליכא: **ואפי' לרבנן**. קאמר ריש לקיש דהוה
 מעשה משמיהו. כלומר מללא פליגי רבנן עליה אלא במגדף אבל בעל אוב מודו אלמא הקשמו ורועותיו דבעל אוב הו
 מעשה: **אינו חייב**. קרבן על שגגתן: **מאן הנא השתחוואה**. לענין קרבן: **ר"ע** היא דאמר לא בעינן מעשה. רביה אלא מעשה
 וזומא: **כי אמר ריש לקיש**. דהקשת ורועותיו לבעל אוב הו מעשה לר' עקיבא קאמר: **אי הכי**. מתני' דקתני תמס [כרימות ג'] כמילתא
 דרבנן ילא מגדף שאינו מיחייב על שגגת חטאת לפי שאין צו מעשה וגבי חטאת כתיב [במגדף טו] מורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה ואי
 הכי ילא מגדף ובעל אוב מבעיא ליה: **במקטב לשד**. בעל אוב דקתני בכריתות דמודו ביה רבנן כהכי עסקין שמקטב לפני
 השד הממונה על אותו דבר דהו מעשה גמור: **עובד עבודה כוכבים הוא**. ועובד עבודת כוכבים הא קתני לה תמס [כרימות ג']: ומשני **במקטב**
לחבר. אינו מקטב לשם אלהות אלא ע"י הקטרה נעשה המכשפות לחבר השדים ללאין: **מוכר חבר הוא**. ואינו אלא בלאו:
והטורה אמרה חבר כגון זה בסקילה. מירוח הוא. מאלמר שמחבר את השדים במיד אמרה הטורה שהיא בסקילה וכל שזדונו מיחייב מיתה
 על שגגתו מביא קרבן דכי אמרי' מוכר חבר אינו אלא באזורה זה המחבר חיות ובהמות נחשים ועקרבים למקום אחד ע"י לחשים: **אחד חבר**
גדול. מאקף חיות ובהמות גדולות: **חבר קטן**. מחבר שקלים ורמשים: **ואפי' נחשים ועקרבים**. לגריות זה צוה או למקום מדבר שלא
 ימלאו ביישוב וזיקו: **אסור**. ובגון שאין רצון אחריו שאין כאן משום פקוח נפש: **הואיל וישנו בלב**. עיקר חיוב הבא עליו תלוי בלב שמחכין לכרך
 השם שאפילו מצדך את השם כל היום ואין בלבו כלפי מעלה אלא שהעלה את השם לדבר אחר ומכנהו בשם המיוחד ומקללו אינו מתחייב:

מתני